

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Usługowej Spółdzielni U. w [...] przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w [...] z udziałem zainteresowanych: [...] o podstawę wymiaru składek, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 marca 2017 r., zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa .../14,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] postanowieniem z dnia 6 lipca 2016 r., wydanym w sprawie z odwołania Usługowej Spółdzielni „U.” w [...] przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w [...] z udziałem zainteresowanych: [...] o podstawę wymiaru składek, na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku z dnia 8 marca 2016 r., określił wartość przedmiotu zaskarżenia w odniesieniu do zainteresowanych: [...] na kwoty po 380 zł, a w odniesieniu do zainteresowanych: [...] na kwoty po 360 zł; odrzucił skargę kasacyjną; umorzył postępowanie z wniosku o wstrzymanie wykonalności zaskarżonego wyroku oraz umorzył postępowanie z wniosku o zwolnienie od

kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

W uzasadnieniu swojego postanowienia Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że odwołująca się wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 marca 2016 r., a wezwana do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia podała kwotę 15.000 zł, wyjaśniając, że wartość tę obliczyła, sumując wysokości podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne każdego z zainteresowanych, w kwotach ustalonych zaskarżonymi w niniejszej sprawie decyzjami.

Sąd drugiej przypomniał treść z art. 398 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz stwierdził, że w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi kasacyjnej znajduje zastosowanie również art. 368 § 2 k.p.c., stanowiący m.in., że w sprawach o prawa majątkowe należy oznaczyć wartość przedmiotu zaskarżenia, a przepisy art. 19-24 i 25 § 1 stosuje się odpowiednio. Zgodnie z art. 25 § 1 k.p.c., sąd może zaś na posiedzeniu niejawnym sprawdzić wartość przedmiotu sporu oznaczoną przez powoda i zarządzić w tym celu dochodzenie.

Równocześnie Sąd Apelacyjny podkreślił, że przedmiotem zaskarżonych przez odwołującą się decyzji było ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, a sprawy wywołane wniesieniem odwołań od decyzji organu rentowego zostały połączone do wspólnego rozpoznania i wyrokowania w trybie art. 219 k.p.c. Połączenie to miało charakter czysto formalny, przez co przedmiotowe sprawy nie zatraciły samodzielnego charakteru spraw sądowych w rozumieniu Kodeksu postępowania cywilnego. Prowadziło to do wniosku, że odwołująca się przyjęła nieprawidłową zasadę ustalania wartości przedmiotu zaskarżenia przez sumowanie określonych parametrów - tu ustalonego w decyzji przychodu będącego podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Jako konsekwencję samodzielnego charakteru każdej ze spraw należało jednak przyjąć, że prawidłowe ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia winno opierać się na indywidualnym wskazaniu tego elementu konstrukcyjnego skargi kasacyjnej w odniesieniu do każdej z odrębnie określonych spraw. W realiach niniejszej sprawy za sprawę odrębną należało więc uznać sprawę powiązaną z odwołaniem od każdej konkretnej decyzji organu rentowego wydanej w stosunku do płatnika składek.

Odrębnym zagadnieniem w niniejszej sprawie była prawidłowość przyjętego przez odwołującą się sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w odniesieniu do każdej z indywidualnie traktowanych spraw. Odwołująca się przyjęła bowiem, że wartość dochodzonego w sprawie roszczenia zamknęła się kwotą będącą wysokością podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ustaloną przez organ rentowy, tj. *de facto* wartością wynagrodzenia pracowników odwołującej się za listopad 2007 r. oraz w sprawie W. L. za listopad i grudzień 2007 r. powiększoną o wartość udzielonego im świadczenia w postaci bonów. Przyjęta konwencja była jednak, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nietrafna. Nie sposób bowiem uznać, że sporem w niniejszej sprawie były objęte wszystkie składniki wynagrodzenia pracowników traktowane zbiorczo jako podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, skoro odwołująca się nie kwestionowała w odwołaniach objęcia oskładkowaniem wynagrodzeń w części nieuwzględniającej wartości przyznanych bonów. Przedmiotem rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie była zatem w istocie zasadność podwyższenia podstawy wymiaru składek o określoną kwotę (konkretnie wartość przyznanych bonów), a nie ustalenie konkretnej wysokości *per se*. Oczywiście jest zaś, że żądanie niebędące przedmiotem rozstrzygnięcia sądu nie może być podstawą do ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia.

Uwzględniając powyższe rozważania Sąd Apelacyjny uznał, że wartość przedmiotu zaskarżenia została oznaczona w skardze kasacyjnej nieprawidłowo, ponieważ do jej ustalenia skarżąca posłużyła się wadliwą formułą - zsumowania wartości przedmiotów sporów z poszczególnych spraw połączonych formalnie do wspólnego rozpoznania oraz z wykorzystaniem nieprawidłowego parametru - ostatecznej wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, która nie była w całości przedmiotem rozstrzygnięcia organu rentowego ani sądu ubezpieczeń społecznych.

Powodowało to konieczność sprawdzenia wartości przedmiotu sporu i ustalenia jej na poziomie wartości spornego roszczenia - 380 zł w odniesieniu do spraw [...] oraz 360 zł w odniesieniu do spraw [...]. Rozstrzygnięcie to, zgodnie z art. 398⁶ § 2 k.p.c., pociągało za sobą odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej.

Odwołująca się Usługowa Spółdzielnia „U.” w [...] wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 lipca 2016 r., zaskarżając to postanowienie w zakresie punktu II, III i IV oraz zarzucając mu w tym zakresie naruszenie przepisów postępowania, to jest:

1) art. 25 § 1 k.p.c. w związku z art. 368 § 2 k.p.c., przez jego nieprawidłowe zastosowanie i ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia osobno dla każdego z zainteresowanych, podczas gdy wartość przedmiotu zaskarżenia powinna zostać zliczona dla wszystkich zainteresowanych w sprawie; przyjęcie, że wartość przedmiotu zaskarżenia dla zainteresowanych ogranicza się do wysokości przyznanego bonu o wartości 360 lub 380 zł w sytuacji, w której w niniejszej sprawie sporna jest cała wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe;

2) art. 398⁶ § 2 k.p.c., przez jego zastosowanie i odrzucenie skargi kasacyjnej oraz umorzenie postępowania z wniosku o wstrzymanie wykonalności zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania z wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, błędnie uznając, iż w sprawie skarga kasacyjna nie przysługuje, podczas gdy Sąd drugiej instancji powinien nadać skardze dalszy bieg oraz rozpoznać złożone wnioski.

Ponadto żaląca się wniosła, na podstawie art. 380 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c., o rozpoznanie postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...], na które nie przysługuje zażalenie, zawartego w punkcie I zaskarżonego postanowienia i zmianę tego postanowienia przez ustalenie wartości przedmiotu sporu na kwotę 15.000 zł. Ostatecznie żaląca się wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oceniane zażalenie jest nieuzasadnione.

Występujące w przeszłości kontrowersje i rozbieżności jurysdykcyjne dotyczące spełnienia warunków przedmiotowej dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawach o składki na ubezpieczenia społeczne od spornej podstawy ich wymiaru zostały rozstrzygnięte w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu

Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14 (OSNP 2012 nr 14, poz. 168), w której wyjaśniono, że w razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek (pracodawcy) i wskazanym w tych decyzjach pracownikom podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (art. 19 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c.).

Podzielając w pełni ten pogląd prawny, Sąd Najwyższy w obecnym składzie zauważa ponadto, że w dominującej linii orzeczniczej utrwaliła się praktyka zwracania sądom drugiej instancji takich spraw „składowych” w celu zweryfikowania wartości przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia z osobna (odrębnie) wobec każdego z ubezpieczonych pracowników, zamiast wskazanej sumy ustalonych „podstaw wymiaru” lub jednej kwoty wymierzonych do poboru składek należnych od kilku lub wszystkich ubezpieczonych pracowników zobowiązanego płatnika składek. Taka praktyka miała oparcie we wcześniej utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym przyjęto, że o dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawie, w której sporna jest wartość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, decyduje wartość zaskarżenia wyliczana osobno w stosunku do każdego ubezpieczonego pracownika, a nie suma składek należnych od kilku lub wszystkich pracowników danego płatnika (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 kwietnia 2010 r., I UZ 8/10, LEX nr 1620499 oraz z dnia 18 maja 2010 r., I UZ 29/10, LEX nr 1620501).

Nie ma zatem racji żaląca się, zarzucając, że wartość przedmiotu zaskarżenia „powinna zostać zliczona dla wszystkich zainteresowanych w sprawie”. Niesłusznie również żaląca się uznaje, że w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy sporna jest cała wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe. Wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne równa jest bowiem różnicy pomiędzy wysokością składek należną, ustaloną w decyzji organu rentowego a deklarowaną oraz zapłaconą przez płatnika tych składek (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 maja 2012 r., II UZ 16/12, LEX nr 1222163; z dnia 15 lipca 2014 r., II UZ 39/14, LEX nr 1496289; z dnia 9 marca 2016 r., I UZ 33/15, LEX nr 209615; z dnia 16 grudnia

2016 r., II UZ 64/16, LEX nr 2203517).

Oznacza to, że w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy wartość przedmiotu zaskarżenia winna być ustalona przy wzięciu pod uwagę wyłącznie oznaczonej kwotowo wartości świadczeń, od których żaląca się nie obliczyła i nie uiściła składek na ubezpieczenia społeczne, przyznanych każdemu z zainteresowanych osobno. Tak też uczynił Sąd drugiej instancji, trafnie uznając, że skoro wartość żadnej z tych kwot nie była co najmniej równa kwocie 10.000 zł, to skarga kasacyjna była niedopuszczalna na podstawie art. 398² § 1 k.p.c., wobec czego podlegała odrzuceniu (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

kc